

BESLUT

Datum
2026-01-14

Dnr
25-2025

Sid
1 (7)

Chefsjustitieombudsmannen
Erik Nymansson

Allvarlig kritik mot Internationella Engelska Skolan Staffanstorp för upprepad underlåtenhet att lämna över överklaganden till överinstansen

Beslutet i korthet: En beslutsmyndighet ska enligt lag skyndsamt lämna över ett överklagande till överinstansen om överklagandet inte avvisas på grund av att det har kommit in för sent.

En person gav vid flera tillfällen in överklaganden av beslut om åtgärdsprogram för sitt barn till Internationella Engelska Skolan Staffanstorp. Överklaganden gavs även in till överinstansen som lämnade över dem till skolan för handläggning. Trots detta har skolan varken rättidsprövat eller överlämnat överklagandena till överinstansen.

Enligt chefsJO är det fullständigt oacceptabelt att skolan inte har handlagt överklagandena. Det inträffade visar på allvarliga brister i flera led i skolans hantering och framstår som en vägran att handlägga överklagandena. Genom sitt agerande har skolan i praktiken förhindrat en överprövning av besluten om åtgärdsprogram. ChefsJO riktar därför allvarlig kritik mot skolan.

Anmälan

I en anmälan som kom in till JO den 2 januari 2025 klagade AA på Internationella Engelska Skolan Staffanstorp (IES Staffanstorp) och rektorn BB och framförde bl.a. följande. Den 3 och 30 september 2024 överklagade de ett beslut om åtgärdsprogram för sitt barn. De överklagade även ett beslut om åtgärdsprogram som meddelades i mitten av november 2024. Skolan lämnade inte över något av överklagandena till Skolväsendets överklagandenämnd trots att nämnden kontaktade rektorn.

Utredning

Inledande utredningsåtgärder

JO hämtade inledningsvis in handlingar från Skolväsendets överklagandenämnd i ett ärende om åtgärdsprogram för eleven i fråga. Ärendet hade registrerats hos överklagandenämnden den 7 februari 2025. Det innehöll två överklaganden, varav det ena var daterat den 30 september 2024 och avsåg ett beslut som hade meddelats den 2 september 2024 och det andra avsåg ett beslut som meddelats den 8 januari 2025. Det fanns inga andra ärenden om åtgärdsprogram för eleven

hos nämnden. JO hämtade även in muntliga uppgifter från rektorn för IES Staffanstorps.

IES Staffanstorps svar

JO begärde att IES Staffanstorp skulle yttra sig över det som fördes fram i anmälan om handläggningen av överklagandena den 3 och 30 september 2024 och överklagandet av beslut som meddelades i november 2024. Skolan ombads också att yttra sig över handläggningen av överklagandet av beslut som meddelades i januari 2025.

I sitt första yttrande anförde IES Staffanstorp genom rektorn bl.a. följande. Skolan har ingen kännedom om överklaganden av det åtgärdsprogram som upprättades den 2 september 2024. I de båda andra fallen har handlingarna överlämnats till Skolväsendets överklagandenämnd.

Sedan JO hade tagit del av skolans svar efterfrågades kompletteringar i vissa avseenden. Skolan genom rektorn anförde bl.a. följande i ett andra yttrande. Skolan har inte mottagit något överklagande av beslutet om åtgärdsprogram som meddelades den 15 november 2024. När det gäller överklagandet av beslutet om åtgärdsprogram som meddelades den 8 januari 2025 har skolan inte gjort någon notering om när överklagandet kom in. Det är dock skolans uppfattning att överklagandet kom in i tid. Skolan överlämnade handlingarna till överklagandenämnden samma dag som överklagandet kom in.

Skolan har uppfyllt sina skyldigheter enligt 45 och 46 §§ förvaltningslagen (2017:900), FL. Skolans rutiner för hantering av överklaganden avseende registrering av ankomsttider och när handlingar skickas vidare har setts över.

AA:s yttrande över IES Staffanstorps svar

AA kommenterade IES Staffanstorps svar. Han bifogade även ett antal handlingar, bl.a. mejl mellan honom och skolan den 30 augusti–3 september 2024 och den 5–6 december 2024 samt tre skrivelser med rubriken ”Vidarebefordran av handlingar” från Skolväsendets överklagandenämnd till rektorn den 9 oktober 2024, den 9 december 2024 och den 6 februari 2025.

IES Sveriges svar

Efter begäran av JO yttrande sig därefter Internationella Engelska Skolan i Sverige AB (IES Sverige) och anförde bl.a. följande.

Enligt IES Sveriges rutiner ska en rektor kontakta juristavdelningen vid huvudkontoret om ett överklagande av ett beslut som har fattats av rektorn kommer in till skolan. En skoljurist ska därefter göra en skyndsam rättidsprövning enligt 45 § FL och, om överklagandet har kommit in i rätt tid, skicka överklagandet till Skolväsendets överklagandenämnd enligt 46 § FL.

När det gäller överklagande av det beslut om åtgärdsprogram som meddelades den 2 september 2024 framgår av den mejlkonversation som AA har gett in till

JO att personal på IES Staffanstorp den 3 september svarade AA ”your appeal is noted”. Utredningen visar också att Skolväsendets överklagandenämnd mottog ett överklagande från AA den 4 oktober som vidarebefordrades till rektorn för skolan den 9 oktober. Rektorn har förklarat att han inte kände till att personal hade svarat att skolan mottagit ett överklagande och att han inte fick del av överklagandet.

Av utredningen framgår att AA den 30 september 2024 skickade ytterligare ett överklagande av beslutet om åtgärdsprogram till bl.a. IES Staffanstorps infomejladress. Det framgår också att Skolväsendets överklagandenämnd mottog ett överklagande från AA den 5 november som vidarebefordrades till rektorn för skolan den 9 december. Rektorn har inte fått information om överklagandet.

Beträffande överklagande av det beslut om åtgärdsprogram som meddelades i november 2024 framgår av den mejlkonversation som AA har gett in till JO att han överklagade beslutet den 5 december och att personal på IES Staffanstorp dagen efter svarade “We have received your appeal”. Rektorn har förklarat att han inte har fått information om överklagandet.

AA skickade den 31 januari 2025 ett mejl till bl.a. IES Staffanstorps infomejladress och rektorn med överklagande av det beslut om åtgärdsprogram som meddelades tidigare samma månad. Den 3 februari skickade AA mejlet även till huvudkontoret. En skoljurist gjorde sedan en rättidsprövning och överlämnade den 6 februari överklagandet till Skolväsendets överklagandenämnd. Nämnden beslutade den 31 mars att upphäva det överklagade beslutet om åtgärdsprogram och återförvisade ärendet till rektorn för IES Staffanstorp för skyndsamt kompletterande utredning och förnyad prövning. Sådan prövning har skett och eleven har fått ett nytt åtgärdsprogram.

IES Sverige bedömer att AA i två mejl till IES Staffanstorp har överklagat beslutet om åtgärdsprogram som meddelades den 2 september 2024. AA har även i mejl till skolan överklagat beslutet om åtgärdsprogram som meddelades i november 2024. Överklagandena har varken rättidsprövats eller sänts till överklagandenämnden. De har därmed inte handlagts enligt 45 och 46 §§ FL. Skolan har även brustit i att följa IES Sveriges rutiner. När det gäller överklagandet av beslutet om åtgärdsprogram som meddelades i januari 2025 bedömer IES Sverige att det har handlagts i enlighet med 45 och 46 §§ FL.

Skoljurist har haft samtal med rektorn för IES Staffanstorp om IES Sveriges rutiner för hur överklaganden ska hanteras i enlighet med 45 och 46 §§ FL. Rektorn har uppgett att han ska se till att skolan följer denna rutin framöver och har haft samtal med personalen kring detta. IES Sverige kommer återigen att informera alla rektorer om gällande rutiner för hur överklagade av beslut som har fattats av rektorer ska hanteras.

AA:s yttrande över IES Sveriges svar

AA kommenterade IES Sveriges svar.

Rättsliga utgångspunkter

Under JO:s tillsyn står bl.a. de som har en tjänst eller ett uppdrag som innebär myndighetsutövning, såvitt avser den verksamhet som utgör myndighetsutövning (14 § första stycket 3 lagen [2023:499] med instruktion för Riksdagens ombudsmän [JO]). Att besluta om särskilt stöd utgör exempel på myndighetsutövning i skola (se prop. 2009/10:165 s. 928). Även handläggningen av överklaganden av sådana beslut utgör myndighetsutövning.

Bestämmelser om särskilt stöd finns i 3 kap. skollagen (2010:800). Av 9 § framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Åtgärdsprogrammet beslutas som utgångspunkt av rektor.

Av 28 kap. 16 § första stycket 1 skollagen framgår att en rektors beslut om åtgärdsprogram får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. Vidare framgår det av 29 kap. 11 § skollagen att i ärenden där beslut får överklagas enligt 28 kap. tillämpas 43–47 §§ FL.

Av 43, 45 och 46 §§ FL framgår bl.a. följande. Ett överklagande ska ges in till den myndighet som har meddelat beslutet. Myndigheten ska skyndsamt överlämna överklagandet och övriga handlingar i ärendet till överinstansen i de fall överklagandet inte avvisas på grund av att det har kommit in för sent.

Beslutsmyndighetens enda uppgift när det gäller att pröva förutsättningarna för ett överklagande är att avgöra om klagoskriften har kommit in i rätt tid. I övrigt är det överinstansens uppgift att pröva om förutsättningarna för att överklagandet ska kunna tas upp till prövning är uppfyllda (se prop. 2016/17:180 s. 267). JO har vid flera tillfällen uttalat att ett överklagande regelmässigt bör överlämnas inom en vecka från överklagandet (se t.ex. JO 2002/03 s. 359, dnr 3392-2001).

Bedömning

Överklaganden av besluten den 2 september och den 15 november 2024

Rektorn för IES Staffanstorps meddelade den 2 september 2024 ett beslut om åtgärdsprogram för eleven i fråga. Av utredningen framgår att AA den 3 september har överklagat beslutet i mejl till skolan, som har bekräftat mottagandet. Det framgår även att AA den 30 september har skickat ytterligare ett mejl med överklagande av beslutet till skolan.

AA har gjort gällande att han även har lämnat in överklagande direkt till Skolväsendets överklagandenämnd, som sedan har skickat handlingarna till rektorn för skolan. Hans uppgifter får stöd av två skrivelser från överklagandenämnden till rektorn den 10 oktober respektive den 9 december av vilka

framgår att överklaganden som kom in till nämnden den 4 oktober respektive 5 november vidarebefordras till skolan för handläggning.

Rektorn för skolan meddelade ett nytt beslut om åtgärdsprogram för eleven den 15 november 2024. Det är klarlagt att AA den 5 december har överklagat beslutet i mejl till skolan, som bekräftat mottagandet.

Av handlingar som JO har hämtat in från Skolväsendets överklagandenämnd framgår dessutom att AA vid tre tillfällen under januari 2025 har mejlat direkt till rektorn för skolan och bett om återkoppling om sina överklaganden. Det har inte framkommit att rektorn har besvarat mejlen. I ett mejl den 10 januari skriver AA följande.

Du sa i vårt möte idag 10/1 att du vid varje tillfälle då vi överklagat åtgärdsprogrammet skickat det vidare till Skolväsendets överklagandenämnd. Jag har sedan efter vårt möte varit i kontakt med Skolväsendets överklagandenämnd och dem har inte fått in några handlingar gällande min dotter från varken dig eller någon på IES. Med detta så vill jag att du översänder datum du skickat dem så jag kan gå vidare med det.

AA, IES Staffanstorp och IES Sverige är alla överens om att inget av överklagandena av besluten den 2 september och 15 november har överlämnats till Skolväsendets överklagandenämnd. När det gäller överklagandet som gjordes den 30 september finns det dock registrerat i ärendet hos överklagandenämnden. Under alla förhållanden kan jag konstatera att överklagandet har diarieförts i nämndens ärende först den 7 februari 2025.

IES Staffanstorp har alltså, inte endast vid ett enskilt tillfälle, utan närmast systematiskt underlåtit att handlägga AA:s överklaganden av aktuella beslut i enlighet med 45 och 46 §§ FL. Det inträffade visar på allvarliga brister i flera led i skolans hantering. Jag är särskilt förvånad över att rektorn för skolan, trots mejlen från AA i januari 2025, inte verkar ha vidtagit några åtgärder för att kontrollera om överklagande skett och hanterats på ett korrekt sätt. Skolans och i synnerhet rektorns underlåtenhet framstår enligt min mening som en vägran att handlägga AA:s överklaganden i enlighet med regleringen i förvaltningslagen.

Rätten till domstolsprövning, eller i detta fall överprövning i Skolväsendets överklagandenämnd, är en grundläggande rättssäkerhetsgaranti. Det svenska förvaltningsrättsliga systemet förutsätter ett lojalt agerande av beslutsinstansen för att en överprövning i högre instans överhuvudtaget ska kunna komma till stånd. Det är därför helt centralt att beslutsinstansen, oavsett om det rör sig om en privat eller offentlig aktör, säkerställer en lojal rättstillämpning inom organisationen. Det gäller inte minst för fristående skolor eftersom möjligheterna för t.ex. enskilda eller media till insyn i verksamheten är mer begränsad än vad som gäller för offentliga aktörer (se t.ex. betänkandet Offentlighetsprincipen eller insynslag, SOU 2024:28).

Ett beslut om särskilt stöd kan medföra avsevärda förändringar i en elevs situation. Särskilt stöd innebär inte bara en rättighet utan också en skyldighet för

eleven att delta i de stödåtgärder som sätts in. Möjligheten till en överprövning av ett sådant beslut handlar om elevernas rättssäkerhet och en kontroll av att handlägningsprocessen följs, vilket är lika viktigt i fristående som i offentliga skolor. (Se prop. 2009/10:165 s. 585 f.)

Med det sagt är det enligt min mening fullständigt oacceptabelt att IES Staffanstorp inte har handlagt överklagandena av besluten om åtgärdsprogram. Genom sitt agerande har skolan i praktiken förhindrat en överprövning av besluten. För detta förtjänar skolan allvarlig kritik.

Överklagande av beslutet den 8 januari 2025

Rektorn för IES Staffanstorp meddelade den 8 januari 2025 ytterligare ett beslut om åtgärdsprogram för eleven. Jag finner inte något skäl att ifrågasätta IES Sveriges uppgift om att AA gav in ett överklagande av beslutet till skolan den 31 januari.

Av IES Sveriges remissvar framgår att AA några dagar senare skickade överklagandet även till huvudkontoret, som därefter såg till att det kom in till Skolväsendets överklagandenämnd den 7 februari, dvs. en vecka efter att överklagandet gavs in till skolan. Även om detta knappast var IES Staffanstorps förtjänst saknas det därför anledning till kritik i denna del.

Avslutande kommentarer

Det som har kommit fram talar enligt min mening för att det inom IES Staffanstorp, i bästa fall, saknas kunskap om grundläggande förvaltningsrättslig reglering som ska tillämpas inom vissa delar av verksamheten.

För att beslutsinstansen själv ska kunna ta ställning till om ett överklagande har kommit in i rätt tid och att det skyndsamt överlämnas till överinstansen i enlighet med 45 och 46 §§ FL är det viktigt att uppgifter om när överklagandet kom in respektive överlämnades dokumenteras. En sådan dokumentation är också central för att handläggningen ska kunna granskas i efterhand. I detta fall har dokumentationen brustit.

Jag, som noterar att vissa åtgärder redan har vidtagits, rekommenderar därför att huvudmannen och skolan överväger om det finns behov av en översyn av de interna rutinerna för handläggningen av överklaganden och ytterligare utbildnings- eller informationsinsatser på området.

Det som i övrigt har kommit fram ger inte anledning till något uttalade från min sida.

Ärendet avslutas.

Beslutet har fattats av chefsJO Erik Nymansson. Dokumentet har fastställts digitalt och har ingen underskrift.

Rättssakkunniga Lovisa Danielsson har föredragit ärendet och byråchefen Dan Johansson har deltagit i beredningen.